

**T.C. İSTANBUL TİCARET
ÜNİVERSİTESİ**

**DIŞ TİCARET ENSTİTÜSÜ
WORKING PAPER SERIES**

Tartışma Metinleri

WPS NO/ 118 / 2017-06

**TÜRKİYE'DE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ
MUHASEBE UYGULAMALARI**

Kemal ELİŞ¹

¹kemalelis@hotmail.com İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe ve Denetim Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

Özet

Dünyada, sivil toplum kuruluşlarının (STK'ların) önemi ülkemize göre çok daha önce anlaşılmışken Türkiye'de özellikle son yıllarda artış göstermesi önemli bir gelişme sayılmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının sayısındaki artış, bu kuruluşlardaki mali kayıtların takip edilmesini ve muhasebe ve finans birimlerinin önemini artırmıştır. Ayrıca sivil toplum kuruluşlarının gelirlerini artırmaya yönelik kurduğu iktisadi işletmeler, etkin bir muhasebe sistemi ihtiyacını ziyadeleştirmiş ve bu konuya ilişkin çalışmaları hızlandırmıştır.

Türkiye'de sivil toplum kuruluşları için ayrı bir muhasebe sistemi bulunmamaktadır. STK'ların kar amacı gütmemeleri, kullanacakları hesap planlarında, özellikle gider hesaplarında bazı kalemlerde farklılıklar oluşması ve finansal büyüklükleri göz önüne alındığında sivil toplum kuruluşlarına özgü bir muhasebe sistemine olan ihtiyaç ortaya çıkmaktadır.

STK türlerinden vakıflara ait mali bilgilerin oluşturulması ve muhasebe kayıtlarına ilişkin uygulamalar incelenmiş ve farklı çözümler getirilmiştir.

Anahtar Kelime: Sivil toplum kuruluşları, muhasebe uygulamaları

Abstract

The importance of Non Governmental Organizations has been understood far more earlier in the world than in Turkey, however, the increase in the Non Governmental Organizations' numbers in the recent years is seen as a significant improvement. This increase has made the tracking of financial records and the units of Accountancy and Finance more important. Furthermore, the Commercial Enterprises established to increase Non Governmental Organizations' income has stimulated the need for an active accountancy system and has accelerated the relevant studies on the subject.

In Turkey, there is no special accountancy system for Non Governmental Organizations Given that NGO's do not seek profit, some differences occur in some items of their chart of accounts they will use, especially in expense accounts, and their financial sizes, the need for an account system specific for NGOs arises. Creating financial information of foundations on types of NGOs and practices for accounting records have been analyzed and different solutions have been offered/proposed.

Keywords: Non Governmental Organizations, Accountancy Implementations

Giriş

İnsanoğlunun tek bir varlık olarak hayatını devam ettirmesi mümkün değildir. Dolayısıyla yaşamın çok noktasında yapılan hizmetler kâr amaçlı değildir. Kâr amaçlı olmayan işlerin yapılması ancak gönüllük esasına göre gerçekleşebilmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının (STK) temelinde de bu esas yatmaktadır. Bu kuruluşlarda gönüllü olarak çalışmak bireylerin yardımlaşma ve faydalı olma ihtiyacını karşılamaktadır. Bu da sivil toplum kuruluşlarına olan ilgiyi artırmıştır.

Toplumların bugün geldikleri ekonomik, kültürel ve eğitim noktalarında her şeyin devletten beklenmeyeceği düşüncesi, sivil toplum kuruluşlarının çoğalmasında ve bu kurumların gelişmesinde önemli etken olmuştur.

Sivil toplum kuruluşlarının sayısındaki artış, bu kuruluşlardaki mali kayıtların takip edilmesini ve muhasebe ve finans birimlerinin önemini artırmıştır. Ayrıca sivil toplum kuruluşlarının gelirlerini artırmaya yönelik kurduğu iktisadi işletmeler, etkin bir muhasebe sistemi ihtiyacını artırmış ve bu konuya ilişkin çalışmaları hızlandırmıştır.

Türkiye’de sivil toplum kuruluşları için ayrı bir muhasebe sistemi bulunmamaktadır. STK’ların kâr amacı gütmemeleri, kullanacakları hesap planlarında, özellikle gider hesaplarında bazı kalemlerde farklılıklar oluşması ve finansal büyüklükleri göz önüne alındığında sivil toplum kuruluşlarına özgü bir muhasebe sisteminin ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Çalışmada STK’lar ile ilgili literatür incelemesi yapılmış ve STK türlerinden vakıflara ait mali bilgilerin oluşturulması ve muhasebe kayıtlarına ilişkin uygulamalar incelenmiştir. Sivil toplum kuruluşlarında faaliyet gösteren bir vakfın faaliyetleri esas alınarak bu faaliyetlerin muhasebe kayıtları düzenlenmiştir.

1. Sivil Toplum Kavramı

Sivil toplum kavramını tanımlarken gönüllük esasının ağır bastığı, faaliyetlerin yapılmasında ana unsurun devletten izin almadan ve devlet mekanizmasının denetim ve baskısının olmadığı ve bu şekilde çalışılan kurumların oluşturulabildiği toplumlar olarak da tanımlamak mümkündür. Sivil toplum konusunda, önemli farklılıklar gösteren çok sayıda tanım bulunmaktadır. Birçok yazar ve düşünür sivil toplum kavramını kullanırken birbirinden çok farklı şeyleri kastetmektedir. Sivil toplum tartışmalarındaki temel kavramların başında “kamusal alan” gelmektedir. Kamusal alana yüklenen anlam, bazen devletin faaliyetlerinden

ayrı tanımlanırken bazen de hem sivil toplumun ve bireylerin hem de devletin kamusal faaliyetlerinin cereyan ettiği bir alan olarak anlaşılmaktadır. Kamusal alan, ekonomiyle de iç içedir (Akatay ve Yelkikalan, 2007, s. 4).

Sivil toplum, kamu bilincinin gelişebildiği, demokratik katılıma imkân tanıyan ve iletişime açık bir alanı temsil etmektedir. Dayanışma içinde harekete geçmek ve iletişim kurmak için bir grup insana ihtiyaç bulunmaktadır. İşte sivil toplumdaki, sivil toplum kuruluşlarına geçiş de tam bu noktada gerçekleşmektedir (Harman ve Akatay, 2014, s. 2).

1. 1. Sivil Toplum Kuruluşları

Sivil toplum kuruluşları ile ilgili çok çeşitli tanımlar yapılmıştır. Burada ana etkenin toplum yararına ve gönüllülük esasıyla çalışmasıdır. Toplum yararına çalışan, demokrasinin gelişimine katkı sağlayan, kâr amacı gütmeyen, devletten bağımsız hareket edebilen, bireylerin ortak amaç ve hedefleri açısından değerlendirildiğinde ise siyasal idareyi ve yönetimi kamuoyu oluşturmak suretiyle etkileyebilen bir örgütlenme türü şeklinde de ifade edilebilmektedir (Harman ve Akatay, 2014, s. 2).

STK'larla ilgili daha geniş bir tanım da şu şekilde belirtilebilir. “Yurttaşların ortak bakış, ortak çıkar, ortak duyarlılık, ortak talep vb. temelinde gönüllü olarak bir araya gelmek suretiyle devletin hukuki, idari üretici ve kültürel organlarının dışında platform, ilişki ağı ve benzerlerinden oluşan formel, informel geçici ve esnek örgütlenmeler ya da yapılar ve etkinlikler şeklindedir” (Akatay ve Yelkikalan, 2007, s. 9).

STK'lar, toplumsal hizmete gönüllü bireyler tarafından kurulur. STK'ların isimlendirilmelerinde faaliyetleri ön plana çıkar. “Devlet Dışı Kuruluş”, “Sivil Toplum Örgütleri” “Üçüncü Sektör” veya “Gönüllü Kuruluşlar” gibi tanımlamalar yapılır. Toplumda yaptıklarıyla devletin etkinliklerine şeffaflık getirmede önemli bir yer edinmişlerdir. Ayrıca var olan farklı ekonomik, toplumsal ve siyasal aktörler arasında demokratik, adil ve katılımcı bir müzakere ortamı yaratılmasına yardımcı olur (İçduygu, Meydanoğlu ve Sert, 2011,).

Sivil toplum kuruluşlarının faaliyet alanları oldukça çeşitli olup sürekli de yeni faaliyet alanları eklenmektedir. Bazıları şu şekilde sıralanabilir. Eğitim ve kültür faaliyetleri, sosyal yardımlaşma faaliyetleri, insan haklarını savunma faaliyetleri, doğal afetlerde yardım faaliyetleri, bilim ve teknoloji faaliyetleri, çevreyi koruma ve güzelleştirmeye dönük faaliyetler, ekonomik faaliyetler, menfaate dayalı faaliyetler; üyelerin ortak menfaatlerini korumaya dönük faaliyetler, toplumsal sorunları çözmeye dönük faaliyetler, geliştirici kuruluşlar, yani alt yapı tesislerini geliştirmek, toplum hayatının kalitesini yükseltmek gibi

amaçlar için kişisel kaynak oluşturmaya yönelik organizasyonlar, vatandaşlıkla bağlantılı kuruluşlar, yani siyasal sistemin gelişimini, partizanlığın önlenmesini, seçmenlerin eğitimi ve mobilizasyonu gibi hedeflere sahip olan faaliyetler (Harman ve Akatay, 2014, s. 65).

1. 2. Türkiye’de Sivil Toplum Kuruluşları

Türkiye’de nicelik bakımından dernekler birinci sırada yer almaktadırlar. Sonrasında ise vakıflar ve çeşitli meslek kuruluşları yer almaktadır. Halen yürürlükte olan mevzuata göre STK’lar, dernek veya vakıf statüsünde kurulup kâr amacı gütmemek kaydıyla faaliyet gösterebilirler. Türkiye’de sivil toplum kavramı; siyasi partileri, vakıfları, dernekleri, sanayi ve ticaret odalarını, meslek örgütlerini, üniversiteleri, sendikaları ve yurttaş girişimlerini içine almaktadır (Akatay ve Yelkikalan, 2007, s. 165).

Türkiye’de STK’ların en yoğun olduğu alanda dernekler ve vakıflar yer alır. Dernekler; belli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek için kurulan yasal topluluklardır. Dernek kazanç paylaşma dışında belirli bir ortak gayeyi gerçekleştirmek üzere en az yedi gerçek kişinin bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip demokratik sivil toplum kuruluşlarıdır (Harman ve Akatay, 2014, s. 67).

Vakıflar ise; sözlükte “durmak, durdurmak, alıkoymak” anlamındaki vakıf (vakf) kelimesi terim olarak “bir malın mâliki tarafından dinî, içtimaî ve hayrî bir gayeye ebediyen tahsisi” şeklinde özetlenebilecek hukukî bir işlemle kurulan ve İslâm medeniyetinin önemli unsurlarından birini teşkil eden hayır müessesesini ifade eder. (İslam, 2012)

1. 3. Sivil Toplum Kuruluşlarında İktisadi İşletmeler

Kâr amacı gütmeyen tüzel kişiler dernekler ve vakıflardır. Dernek ve vakıfların amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için gelirlerinin sürekliliğine ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu ihtiyaç onları ticari işletme kurma haklarını kullanmaya sevk etmektedir. Türk Medeni Kanununun 48. Maddesinde açıklandığı üzere “tüzel kişiler, cins, yaş, hısımlık gibi yaratılış gereği insana özgü niteliklere bağlı olanlar dışındaki bütün haklara ve borçlara ehildirler”. Bu hükümlere göre vakıfların, iktisadi işletme kurabilecekleri öncelikle ortaya çıkar (Ballar, 2015, s. 587).

5520 Sayılı Yeni Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 1. maddesi uyarınca, dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler kurumlar vergisine tabidir. Yine aynı kanunun 2/5’inci maddesine göre “dernek veya vakıflara ait iktisadî işletmeler: dernek veya vakıflara ait veya bağlı olup faaliyetleri devamlı bulunan ve bu maddenin birinci ve ikinci fıkraları dışında kalan ticarî, sınaî ve ziraî işletmeler ile benzer nitelikteki yabancı işletmeler, dernek veya vakıfların

iktisadî işletmeleridir. Bu kanunun uygulanmasında sendikalar dernek; cemaatler ise vakıf sayılır” (5520 Sayılı KVK, 2006, M. 1- 2)

1. 3. 1. Vakıflarda İktisadi İşletmeler

Vakıfların amaçlarını yerine getirmelerinde vakfa tahsis edilen mal varlıklarının yeterli olması şarttır. Fakat içinde yaşadığımız ve sürekli artarak değişen iktisadi şartlar vakıfları ticari işletmelere ve ellerindeki imkânları en iyi derecede kullanma ihtiyacını ziyadeleştirmiştir. Bu amaçla da vakıflar devamlı ticari işletmelere meyil etmiş durumdadırlar. Vakıfların sayılarının artması olumlu bir gelişme olmakla beraber bağışçı sayılarının zaman zaman azalmaları veya aynı oranlarda artış göstermemesi bu kurumları iktisadi işletmelere yönlendirmede etkin olmuşlardır. Sayıları hızla artan vakıfların ticari işletmeye yönelmeleri bu gerekliliğin sonucu kabul edilmelidir. Böyle bir durumda ticari işletme vakıf tüzelkişiliğinin kazanç elde etmesini, gelirlerin artmasını sağlayan bir vasıta gibidir (Uluç, 2008, s. 176 - 177).

Vakıflar ticari bir faaliyet içerisinde olmaları durumunda iktisadi işletme kurmalarının gerekliliği mevzuatlarından kaynaklanmaktadır. Haksız rekabet içerisinde olmamaları sosyal sorumluluk görevleri açısından da önemlidir. Vakıf bünyesinde devamlı, sermaye şirketi veya kooperatif şeklinde olmaksızın ticari, sınai veya zirai bir faaliyet yürütülüyor veya öngörülüyorsa ve bu faaliyet, üretilen malların veya hizmetlerin bir bedel karşılığı satışı şeklinde gerçekleşiyorsa veya gerçekleşecekse vakfın iktisadi işletme kurması gerekir. Yani, ticari bir faaliyet yürütülüyor veya yürütülmesi öngörülüyorsa vakfa ait bir iktisadi işletmenin kurulması ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 1. maddesi gereği kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirilerek söz konusu faaliyete ilişkin kazancın vergilendirilmesi gerekmektedir. Vakıfların ticari işletme kurma ve işletme haklarının kaynağı, Türk Medeni Kanunu'nun 48. maddesidir (Ürel, 2001, s. 67-73).

1. 3. 2. Derneklerde İktisadi İşletmeler

Derneklerde vakıflar gibi kâr amacı gütmeksizin kurulurlar. Bu itibarla amaçlarına ulaşabilmek için kazançlarını kurdukları derneklerin amacına yönelik olarak harcamaları gerekmekte olup ancak bu şartla ticari bir işletme kurabilmekte ve tüzel kişilik unvanına sahip olabilmektedirler (6102 Sayılı TTK, 2011, m. 16).

1. 4. Sivil Toplum Kuruluşlarında Muhasebe Sistemi

Sivil toplum kuruluşları olan dernek veya vakıflar için ayrı bir muhasebe sistemi olmamıştır. STK'lar kâr amacı gütmendiğinden diğer kâr amacı güden işletmelere göre gelir gider hesaplarının bazı kalemlerinde farklılıklar oluşmaktadır. Derneklerde benzer temeller üzerine

kurulu bulunan sendikalar, vakıflar ve siyasi partileri de içine alacak şekilde sivil toplum kuruluşlarına özgü bir muhasebe sistemi geliştirilmelidir. (Demir, 2008, s. 30).

Sivil toplum kuruluşları sosyal sorumluluk bilinciyle toplumun sorunlarını çözmek, toplumun hemen hemen her alanında gelişmesine katkıda bulunmak için kurulurlar. Günümüzde STK'ların mali tabloları incelendiğinde büyüklükleri azımsanmayacak rakamlara ulaşmışlardır. STK'ların amaçlarına ulaşmalarında önemli etkenlerden biri de iyi bir muhasebe sistemlerinin olmasıdır.

“Toplumsal sorumluluk sâikiyle çalışan ve toplumun düşünsel refahına katkıda bulunmayı amaçlayan sivil toplum kuruluşlarının iyi yönetilip yönlendirilebilmesi, büyük ölçüde sağlıklı mali veriler elde edilmesine ve bunların doğru okunup iyi kullanılmasına bağlıdır. Sağlıklı ve güvenilir mali veriler ise iyi bir muhasebe sistemine dayanan kayıtlardan elde edilebilir (Koca, 2006, s.10).

Ülkemizde 1990'lı yılların başına kadar muhasebe uygulamalarında düzenleyici hükümler yapılmamıştır. Var olanlar ise dağınıklığı engelleyici hükümler içermemekteydi. Bu amaçla T.C. Maliye Bakanlığı muhasebe uygulamalarında standardın oluşturulması için 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 175 ve mükerrer 257. maddelerinin verdiği yetkiyi kullanarak 26.12.1992 tarih ve 21447 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ni yayınlamıştır (Koca, 2006, s.11).

VUK 177. maddesindeki ölçüler çerçevesinde bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olan vakıflar ve dernekler bu tebliğdeki esaslara uymak zorundadırlar. 1 Sıra Nolu Genel Tebliğin de genel anlamda ticari kâr işletmelerinin muhasebe sistemlerinin çalışmalarını içermektedir. Sivil toplum kuruluşları kâr amacı gütmeyen kurumlardır. Fakat kâr amacı güden kurumlar oluşturabilmektedirler. Tebliğ aynı zamanda, muhasebe politikalarının açıklanması, mali tabloların ilkelerini, mali tabloların içeriklerini, mali tabloların amaçlarını, mali tablolardaki bilgilerin özelliklerini, temel mali tabloların düzenlenme ilkelerini, mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasını ayrıntılı şekilde açıklamıştır (MSUGT, 1992).

Sivil toplum kuruluşlarının defter ve belgelerinin kayıt zamanları, hesap dönemleri, defterlerin tasdik edilmesi, gelir ve gider belgelerinin saklanma süreleri VUK hükümlerine tabidir (213 VUK, 1961,).

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün Maliye Bakanlığı ile ortak çalışmaları neticesinde yayınladıkları hesap planı yürürlükte olup çalışmamızda sadece özel hesap isimlerine yer verilmiştir (VakıflarYönetmeliği, 2008).

2. Örnek Uygulama

A Eğitim Kültür ve Dayanışma Vakfı 2015 yılı dönem içinde gerçekleşen iş ve işlemleri aşağıdaki gibidir. Vakıf aynı zamanda 2016 yılında Bakanlar Kurulu'nca vergi muafiyeti tanınan vakıf statüsünü elde etmiştir.

2. 1. Kuruluş İşlemleri

4721 Sayılı Türk Medeni Kanununun 101. maddesinde vakfin tanımı "gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal toplulukları" olarak yapılmıştır.

Vakıflar Meclisi'nin 05/12/2016 tarih ve 672/557 sayılı kararıyla; 2017 yılı için yeni vakıfların kuruluşunda amaçlarına göre belirlenecek asgari malvarlığı, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 5. maddesi ile Vakıflar Yönetmeliği'nin 111. maddesinin (ğ) bendine istinaden 60.000.- TL olarak belirlenmiştir.

A Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Vakfı 50.000.- TL nakit, 150.000.- TL değerinde Yalova ilinde ikiz villa, 100.000.- TL'lik hisse senedi ile beş kurucu tarafından 2015 yılı Ocak ayı içerisinde kurulmuştur. Açılış kaydı yapılmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA	DETAY	BORÇ	ALACAK
501	ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)		300.000,00	
501 01	NAKİT TAAHHÜT	50.000,00		
501 02	BİNA TAAHHÜDÜ	150.000,00		
501 03	HİSSE SENEDİ TAAHHÜDÜ	100.000,00		
500	SERMAYE			300.000,00
500 01	KURULUŞTA ÖZGÜLENEN MALVARLIĞI			
500 01 01	NAKİT TAAHHÜT	50.000,00		
500 01 02	BİNA TAAHHÜDÜ	150.000,00		
500 01 03	HİSSE SENEDİ TAAHHÜDÜ	100.000,00		
	Fiş açıklaması: Vakıf Kurucular Serm.Taah.			

Taahhüt edilen nakit para vakfin bankadaki hesabına yatırılmıştır. Ayrıca taahhüt edilen 150.000.- TL tutarındaki bina tapuda vakıf adına kaydı yapılmış ve yine Taahhüt edilen 100.000.- TL tutarındaki hisse senedi vakfin mutemedine teslim edilerek aktifte kayıtları yaptırılmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA	DETAY	BORÇ	ALACAK
102	BANKALAR		300.000,00	
102 01 BANKASI TL HESABI	50.000,00		
252 01	YALOVA İLİ ... İLÇESİ İKİZ VİLLA	150.000,00		
110 01 EĞT .KURUMU HİSSE SENEDİ	100.000,00		
	501	ÖDENMEMİŞ SERMAYE		300.000,00
	501 01	NAKİT TAAHHÜT	50.000,00	
	501 02	BİNA TAAHHÜDÜ	150.000,00	
	501 03	HİSSE SENEDİ TAAHHÜDÜ	100.000,00	
Fiş Açıklaması : Taahhüt edilen nakit pra ile Tapu kaydı yapılması ayrıca alınan hisse senedinin aktife kaydı				

2. 2. Eğitim Faaliyetleri

Sivil toplum kuruluşlarının son yıllarda eğitim alanlarında yaptıkları faaliyetlerle toplumun ve devletlerin eğitim kalitesinin artmasında ciddi katkıları olmuştur. Özellikle yetişkinlerin eğitimi, aile eğitimleri, mesleki eğitimler, özellikle kız çocuklarının eğitimleriyle öne çıkmışlardır. Eğitim alanında devlet ve özel kesimle ortak projeler de yapmışlardır.

Sivil toplum kuruluşları bir taraftan eğitim sisteminin sorunlarını algulamada tutarlı davranmışlar ve öz eleştiri yaklaşımı da sergilemişlerdir.

Eğitim politikaları noktasında da söz sahibi olmaları noktasında bilimsel araştırmalarıyla “samimi, şeffaf ve ön yargısız” bir yaklaşımla toplumsal katılım geleneği oluşturmuşlardır.

Örneğimizdeki vakfımız özellikle lisans ve yüksek lisans seviyesindeki gençlere nakit burs yardımı yapmakta ve okul süresi boyunca devam ettirmektedir. İlköğretim çağındaki çocuklar için de kırtasiye yardımı yapmaktadır. Yine eğitim noktasında “Toplumsal Değişim Sempozyumu” yaparak toplumun kanaat önderlerini bir araya getirmiş, güncel olarak yaşanan hadiselerin toplum ve özellikle eğitim üzerindeki etkisi tartışılmıştır.

2. 3. Eğitim Faaliyetleri ve Yardımları

Vakfın “Lisans ve Lisansüstü Öğrencilerine Burs Projesi” kapsamında bankaya 50.000.- TL yatırılmış ve 125.000.- TL değerinde vadeli çek bağıışı yapılmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
102		BANKALAR		175.000,00	
102 01	 BANKASI TL HESABI	50.000,00		
101		ALINAN ÇEKLER			
101 01		ALINAN ÇEKLER	125.000,00		
	603	BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ			175.000,00
	603 02 01	ŞARTLI NAKDİ BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ	175.000,00		
		Fiş açıklaması: Şartlı bağış. Lisans Öğrencilere bağış			

65.000.- TL burs ödemesi öğrencilerin hesaplarına EFT yapılmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
794		ÇEŞİTLİ GİDERLER		65.000,00	
794 01		AMACA YÖNELİK ÇEŞİTLİ GİDERLER			
794 01 01		Vakıf Kaynaklarından Yapılan Bağış Yardım Giderler			
794 01 01 01		Yapılan Nakdi Bağış Yardım Giderleri	65.000,00		
	102	BANKALAR			65.000,00
	102 01 BANKASI TL HESABI	65.000,00		
		Fiş açıklaması: Öğrencilere Burs Ödemeleri			

Vakfın eğitim faaliyetlerinde ücretsiz olarak verilen eğitim hizmet bedellerinin değeri 75.000.- TL olup bu değer kayıt amacıyla yapılmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
794		ÇEŞİTLİ GİDERLER		75.000,00	
794 01		AMACA YÖNELİK ÇEŞİTLİ GİDERLER			
794 01 01		Vakıf Kaynaklarından Yapılan Bağış Yardım Giderler			
794 01 01 03		Hizmet Olarak Verilen Bağış Yardım Giderleri	75.000,00		
	603	BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ			75.000,00
	603 01	ŞARTSIZ BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ			
	603 01 01	ŞARTSIZ NAKDİ BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ	75.000,00		
		Fiş açıklaması: Hizmet Olarak Yapılan Bağış Tutarı			

Öğrencilere 25.000.- TL değerinde aynı malzeme alımı yapılmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
153		TİCARİ MALLAR		25.000,00	
153 03		ÖĞRENCİLER GIDA AYNİ YARDIM MALZEMELERİ	25.000,00		
	329	DİĞER TİCARİ BORÇLAR			25.000,00
	329 03 GIDA TOPTAN TİCARET	25.000,00		
		Fiş açıklaması: Öğrenciler Aynı Malzeme Alımı			

Belirlenmiş okullarda dağıtılmak üzere 20.000.- TL değerinde kırtasiye malzemeleri satın alınmış ve bunun için 5.000.- TL bağış alınmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA	DETAY	BORÇ	ALACAK
153	TİCARİ MALLAR		20.000,00	
153 04	KIRTASIYE PROJESİ	20.000,00		
	329	DİĞER TİCARİ BORÇLAR		15.000,00
	329 01 BEYAZ EŞYA TİCARET	15.000,00	
	603	BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ		5.000,00
	603 02	ŞARTLI BAĞIŞ YARDM. GELİRLERİ		
	603 02 02	ŞARTLI AYNI BAĞIŞ YARD. GELİRLERİ	5.000,00	
Fiş Açıklaması: Kırtasiye Projesi Ürün Alımı				

2. 4. Bağış ve Yardım Faaliyetleri

Alınan bağış ve yardımlar bakış açılarına göre şöyle sınıflandırılırlar: Şartlı bağışlar ve şartsız bağışlar (Durmuş, 2011, s. 0).

2. 5. Şartlı Bağışlar ve Yardım Faaliyetleri

Bu tür bağışlar, sivil toplum kuruluşlarının sadece tüzüklerinde yazılı herhangi bir hizmetin ifası için yapılan bağışlardır. Böylelikle bağışçı, şart koştuğu alanda yapılmadığı takdirde bağışını geri alabilmektedir.

Şartlı bağışların bilançoda nasıl gösterileceğini tebliğ şu şekilde açıklamıştır: “Vakfın amaçları arasında yazılı bir hizmetin gerçekleştirilmesi şartıyla yapılan bağışların, hizmetin gerçekleştirildiği yıllarda harcanması öngörülen kısmının o yılın gelirleri arasında gösterilmesi gerekir.” (Vakıf, Vergi Muaf, Tanın, Hak, Tebliğ, No:1.Md.5. 1.)

Muhasebe işlemleri de aynı tebliğde şu şekilde izah edilmiştir: Vakfın malvarlığına eklenmesi ve gelirlerinin vakfın amaçları içinde yer alan bir hizmet veya hizmetlerin yerine getirilmesinde kullanılması şartıyla yapılan bağışlarda, anapara vakfın mal varlığı sayılacak, ancak bu paranın getireceği gelir, vakfın gelirleri arasına dâhil edilecektir.

Muhasebe işlemleri yönünden de şartlı bağışlar vakfın defterlerinde ayrı hesaplarda izlenir. Şartlı bağış para olarak yapılmış ise bu para fon olarak yine ayrı bir hesapta gösterilir.

Vakfın hesabına “Suriye’den gelen mazlum ve muhacirlere yardım projesinde kullanılması şartıyla” 75.000.- TL yatırılmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
102		BANKALAR		75.000,00	
102 01	 BANKASI TL HESABI	75.000,00		
	603	BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ			75.000,00
	603 02	ŞARTLI BAĞIŞ YARDM. GELİRLERİ			
	603 02 02	ŞARTLI AYNİ BAĞIŞ YARD. GELİRLERİ	75.000,00		
		Fiş Açıklaması :Şartlı Bağış Hesaba Yatan			

Suriye'deki Azez bölgesine 75.000.- TL değerinde aynı yardım götürülmüş ve Kızılay denetiminde dağıtım yapılmış olup dağıtılan Suriyeli muhacirlere aynı yardım teslim evrakı imzalatılmış ve pasaportu olanların fotokopilerinden birer örnek alınmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
794		ÇEŞİTLİ GİDERLER		75.000,00	
794 01 01		Vakıf Kaynaklarından Yapılan Bağış Yardım Giderler			
794 01 01 02		Yapılan Aynı Bağış Yardım Giderleri	75.000,00		
	153	TİCARİ MALLAR			75.000,00
	153 01	SURİYE PROJESİ AYNİ YARDIM	75.000,00		
		Fiş açıklaması: Suriye Aynı Yardım Mlz.			

2. 6. Şartsız Bağışlar

Bu tür bağışlar hiçbir şarta bağlanmamıştır. Alındığından itibaren bağış gelirlerine kaydedilir (Durmuş, 2011, s. 40).

Vakfın hizmetlerinde kullanılması için 110.000.- TL değerinde binek araç bağışı yapılmış olup bu bağış “sonradan eklenen mal varlığı” olarak sermaye hesabı kayıtlarına alınmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
254		TAŞITLAR		110.000,00	
254 01		BAĞIŞ BİNEK OTOMOBİL	110.000,00		
	500	SERMAYE			110.000,00
	500 02	SONRADAN EKLENEN MALVARLIĞI(MAL VARLIĞI ARTIŞLARI)			
	500 02 01	ARAÇ... PLAKALI BİNEK OTOMOBİL	110.000,00		
		Fiş Açıklaması : Binek Otomobil Bağışı			

Vakfa şartsız olarak Yalova'da 8300 m2'lik arsa bağışlanmış “sonradan eklenen mal varlığı” olarak sermaye hesapları kayıtlarına alınmıştır. Arsanın değeri 300.000.- TL dir. Vakfın tapu kayıtlarına da işlenmiştir.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
250		ARAZİ VE ARSALAR		300.000,00	
250.01		YALOVA İLİ ...İLÇESİ 8300 M2 KÖYÜÇİ ARSA	300.000,00		
	500	SERMAYE			300.000,00
	500 02	SONRADAN EKLENEN MALVARLIĞI(MAL VARLIĞI ARTIŞLARI)			
	500 02 02	ARSA. YALOVA ..İLÇESİNDE 8300 M2 KÖYÜÇİ ARSA	300.000,00		
		Fiş Açıklaması : Yalova Köy içinde 8300 m2 arsa bağışı			

Vakfa 35.000.- TL değerinde bir hat sanatçısından tablo bağışı yapılmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
256		DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR		35.000,00	
256 01		TABLO BAĞIŞI	35.000,00		
	603	BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ			35.000,00
	603 01	ŞARTSIZ BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ			
	603 01 02	ŞARTSIZ AYNİ BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ	35.000,00		
		Fiş Açıklaması : Tablo Bağışı			

2. 7. Diğer Gelirler

Bu tür gelirler tüzüklerde yazılan bir hizmetin veya alımın yapılması için olmayıp sivil toplum kuruluşunun hayatiyetini devam ettirebilmesi ve hizmetleri gerçekleştirebilmesi için gerekli olan ayni ve nakdi gelirlerdir. Vakıflar katılım payı, faiz geliri gibi gelirleri gelir vergisi kesintisine tabidir (193 GVK, 1960, Mad. 94/7).

Vakfa ait taşınmaz malların kiraya verilmesinde de gelir vergisi kesintisi yapılmaktadır (193 GVK, 1960, Mad. 94/5). Vakıflar bu gelirlerinin net tutarlarını gelir hesaplarına kaydederler.

Vakfın işlerinde kullanılmak üzere 7.500.- TL değerinde POS makinesinden bağış yapılmış olup banka hesabına aktarılmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
108		DİĞER HAZIR DEĞERLER		7.500,00	
108 01		VAKIF POS İŞLEMLERİ	7.500,00		
	603	BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ			7.500,00
	603 01	ŞARTSIZ BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ			
	603 01 01	ŞARTSIZ NAKDİ BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ	7.500,00		
		Fiş Açıklaması : Pos Makinasından bağışı			

Vakfın bankadaki vadeli katılım hesabında bekleyen parasından dolayı katılım kâr payı hesaba 7.425.- TL aktarılmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
102		BANKALAR		7.425,00	
102 01	 BANKASI TL HESABI	7.425,00		
	642	FAİZ GELİRLERİ			7.425,00
	642 01	KATILIM HESABI KAR GELİRİ	7.425,00		
		Fiş Açıklaması : Kar Payı katılım Hesabı			

Vakıf, gayrimenkullerini kiraya vermesi karşılığında 80.000.- TL değerinde kira geliri elde etmiştir.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
136		DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR		80.000,00	
136 01		KİRA GELİR ALACAKLARI	80.000,00		
	649	DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR			80.000,00
	649 01	KİRA GELİRLERİ	80.000,00		
		Fiş Açıklaması : Vakfa ait G.Menkul Kira Geliri			

2. 8. Yardım İadesi

STK'ların bazen yanlışlıkla bağış almaları veya şartlı bağışın yerine getirilmemesi durumunda bağışçının yapılan bağışı istemesi durumları olabilmektedir.

Vakfa banka üzerinden 48,79.- TL bağış gelmiş, daha sonra bağışçı bu paranın banka hesabından kendisinin kontrolü dışında yapıldığını iddia etmiş ve bağış aynı hesaba geri ödenmiştir.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
102		BANKALAR		48,79	
102 01		ŞARTLI BAĞIŞ YARDM. GELİRLERİ	48,79		
	603	BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ			48,79
	603 02	ŞARTLI BAĞIŞ YARDM. GELİRLERİ			
	603 02 01	ŞARTLI NAKDİ BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ	48,79		
		Fiş Açıklaması: Banka Hesabına yapılan bağış			

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
603		BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ		48,79	
603 02		ŞARTLI BAĞIŞ YARDM. GELİRLERİ			
603 02 01		ŞARTLI NAKDİ BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ	48,79		
	102	BANKALAR			48,79
	102 01 BANKASI TL HESABI	48,79		
Fiş Açıklaması :Sehven Gelen Bağış İadesi					

2. 9. Bağış ve Hizmet Giderleri

Sivil toplum kuruluşları tüzüklerinde yazılı amaçlarını yerine getirebilmeleri için dışarıdan mal ve hizmet alımı yaparlar. Bu giderlerin bir kısmı bağış ve yardım giderleri olabileceği gibi bu hizmetlerin yerine getirilebilmesi için de genel giderlerde harcamalar yaparlar. Örneğimizde amaçlarına uygun et dağıtımını için kurban alımı, ev eşyası talebinde bulunan öğrencilere eşya alımı, gıda yardımı, kırtasiye malzeme alımı gibi bağış yardım giderleri gerçekleştirilmiştir.

2. 10. Kurban Alımı ve Et Dağıtım Faaliyetleri

Sivil toplum kuruluşları gerekli izinleri alarak canlı kurban bağışı kabul ederek bunları et haline getirip ihtiyaç sahiplerine iletebilmektedirler. Bunları kayıtlı rakamları üzerinden muhasebeleştirirler.

Kurban bayramında fakirlere, Suriyeli muhacirlere ve öğrencilere et dağıtımını için 150.000.- TL değerinde canlı hayvan alımı yapılmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
153		TİCARİ MALLAR		150.000,00	
153 05		KURBAN PROJESİ	150.000,00		
	329	DİĞER TİCARİ BORÇLAR			150.000,00
	329 06	KURBAN TİCARET	150.000,00		
Fiş Açıklaması : Canlı Hayvan alımı					

Vakıf 150.000.- TL değerindeki canlı hayvanları kurbanda et halinde proje kapsamında dağıtmış, bunlar için teslim evrakı düzenlenmiştir.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
794		ÇEŞİTLİ GİDERLER		150.000,00	
794 01		AMACA YÖNELİK ÇEŞİTLİ GİDERLER			
794 01 02		Alınan Şartlı Bağış Fonlarından Yapılan Bağış Gider	150.000,00		
	153	TİCARİ MALLAR			150.000,00
	153 05	KURBAN PROJESİ	150.000,00		
		Fiş Açıklaması : Canlı Hayvanların Et halinde dağıtımı			

2. 11. Barınma Faaliyetleri

Sivil toplum kuruluşları öğrencilere barınma hizmeti vererek toplumun büyük kesimindeki bu ihtiyacı giderebilmekte ve devletin yükünü de hafifletmektedir. Kendilerine aynı bağış talebinde bulunan ihtiyaç sahiplerine bu yardımlar “Amaca Yönelik Çeşitli Giderler” başlığında giderleştirilmektedir.

Öğrencilere 4.500.- TL değerinde ev eşyası dağıtılmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
794		ÇEŞİTLİ GİDERLER		4.500,00	
794 01		AMACA YÖNELİK ÇEŞİTLİ GİDERLER			
794 01 02		Yapılan Aynı Bağış Yardım Giderleri	4.500,00		
	153	TİCARİ MALLAR			4.500,00
	153 03	ÖĞRENCİLER AYNİ YARDIM MALZEMELERİ	4.500,00		
		Fiş Açıklaması : Öğrencilere aynı eşya(barınma) dağıtımı			

2. 12. Gıda Yardımları

Öğrencilere 14.000.- TL değerinde gıda yardımı yapılmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
794		ÇEŞİTLİ GİDERLER		14.000,00	
794 01		AMACA YÖNELİK ÇEŞİTLİ GİDERLER			
794 01 02		Alınan Şartlı Bağış Fonlarından Yapılan Bağış Gider	14.000,00		
794 01 02 02		Gıda Yardımı			
	153	TİCARİ MALLAR			14.000,00
	153 03	Öğrencilere Gıda Yardımı	14.000,00		
		Fiş Açıklaması : Canlı Hayvanların Et halinde dağıtımı			

2. 13. Vakfın Genel Gider İşlemleri

Vakıf genel merkez elektrik ödemesi 300.- TL olarak tahakkuk ettirilmiştir.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
793		DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER		300,00	
793 01		AMACA YÖNELİK DIŞ. SAĞLANAN FAYDA VE HİZ. GİDERLER			
793 01 01		ELEK.YAKIT ENERJİ GİDERLERİ	300,00		
	336	DIĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR			300,00
	336 01	ELEKTRİK ÖDEMELERİ	300,00		
		Fiş Açıklaması : Vakıf elektrik ft ödemesi			

Vakfın hukuki ve mali danışmanlık ücreti olarak brüt 800.- TL tahakkuk ettirilmiştir.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
793		DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER		800,00	
793 01		AMACA YÖNELİK DIŞ. SAĞLANAN FAYDA VE HİZ. GİDERLER			
793 01 06		HUKUK DANIŞMA MALİ MUŞAVİR VB GİDERLER	800,00		
	360	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR			800,00
	360 01	GELİR STOPAJ VERGİLERİ	160,00		
	336	DIĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR			
	336 04	HUKUKİ VE MALİ DANIŞMANLIK	640,00		
		Fiş Açıklaması : Hukuki ve Mali Danışmanlık Ücret Ödemesi			

Vakıf demirbaş ve diğ er duran varlıklar için 24.500.- TL amortisman gideri hesaplamıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
794		ÇEŞİTLİ GİDERLER		24.500,00	
794 01 03		Mal Varlığının Değ erini Artırıcı Giderler Harcamal			
794 01 03 04		Demirbaş Ve Diğ er Duran Varlıklar Alım Bedeli Gid.	24.500,00		
	257	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)			24.500,00
	257 01	BİR.AMORT.GİDERLERİ	24.500,00		
		Fiş Açıklaması : Demirbaş Amortisman Ayrılması			

2. 14. Taşınmazların Alımı ve Kiralama İşlemleri

Taşınmaz bağışlar vakıflar için en önemli gelir kaynaklarından biridir. Bağış alınan taşınmazlar veraset ve intikal vergisine tabidir. Ancak Bakanlar Kurulu'nca vergi muafiyeti tanınan vakıflar veraset ve intikal vergilerinden muaftırlar (Ver. İnt. Ver. Kan. md 4/k).

Vakfa ait taşınmazların kiraya verilmesi durumunda GVK Mad.94/5 e göre %20 oranında gelir vergisi kesintisi yapılır. Vakıflar gelirlerini net olarak hesaplayıp kaydederler (Durmuş, 2011, s. 0).

Vakıf İstanbul ilinde 11.650 m²'lik arsayı 3.000.000.- TL'ye satın almıştır. Arsa alımı için 30.000.- TL komisyon gideri tahakkuku yapılmış ve banka yoluyla ödenmiştir. Ayrıca 14.400.- TL de tapu harcı ödemesi yapılmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
250		ARAZİ VE ARSALAR		3.000.000,00	
250.02		İSTANBUL İLİ BAŞAKŞEHİR İLÇESİ 11650 M2 ARSA	3.000.000,00		
	329	DİĞER TİCARİ BORÇLAR			3.000.000,00
	329 04	ARSA ALIMİ	3.000.000,00		
Fiş Açıklaması : Arsa Satın Alınması					

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
794		ÇEŞİTLİ GİDERLER		30.000,00	
794 01 03		Mal Varlığının Değerini Artırıcı Giderler Harcamal			
794 01 03 05		Bina Satın Alım Giderleri	30.000,00		
	329	DİĞER TİCARİ BORÇLAR			30.000,00
	329 04	ARSA ALIMİ	30.000,00		
795		VERGİ RESİM VE HARÇLAR		14.400,00	
795 01		AMACA YÖNELİK VERGİ RESİM VE HARÇ GİDERLERİ	14.400,00		
	102	BANKALAR			14.400,00
	102 01 BANKASI TL HESABI	14.400,00		
Fiş Açıklaması : Arsanın alım komisyonu ve tapu harcı ödemesi					

Vakıf Şile orman arazisinde ileride vakfın hizmetlerinde kullanılmak üzere 10 yıllığına 179.000m² orman arazisi kiralamış ve depozito olarak banka yoluyla 35.000.- TL ödeme yapmıştır. Ayrıca İGDAŞ depozitosu olarak da 600.- TL nakit yatırmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
126		VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR		600,00	
126 01		KISA VADELİ TEMİNATLAR			
			600,00		
226		VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR		35.000,00	
226 01		ŞİLE ARSA DEPOZİTOSU	35.000,00		
	102	BANKALAR			35.000,00
	102 01 BANKASI TL HESABI	35.000,00		
	100	KASA			600,00
	100 01	TL KASA	600,00		
Fiş Açıklaması :Orman Arazisi Kiralama,ve depozit yatırılması					

2. 15. Hisse Senedi Alımı

Sivil toplum kuruluşları gelir elde etmek için taşınmaz gayrimenkullerin dışında menkul sermaye iradı elde etmek için hisse senedi alımı ve iştirak kazançları (temettü geliri, iştirak

hisse kazançları) edinimine girerler. GVK 75. maddesinde sayılan gelirleri elde edebilirler. Vergi karşısında durumları Bakanlar Kurulu'nca vergi muafiyeti alma durumuna göre değişmektedir.

Vakıf gelir elde etmek amacıyla kârlı gördüğü bir şirketten 75.000.- TL değerinde hisse satın almış ve bedelini de banka yoluyla ödemiştir.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
242		İŞTİRAKLER VE BAĞLI ORTAKLIKLAR		75.000,00	
242 01		İŞTİRAK HİSSE SATIN ALINMASI	75.000,00		
	102	BANKALAR			75.000,00
	102 01 BANKASI TL HESABI	75.000,00		
		Fiş Açıklaması : Hisse Senedi Alımı			

Vakfın iştirak kazancından dolayı 17.500.- TL gelir tahakkuku yapılmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
133		BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR İKT. İŞLETME		17.500,00	
133 02		VAKIF İŞTİRAK ŞİRKETİ	17.500,00		
	640	İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ			17.500,00
	640 01	İŞTİRAK KAZANÇLARINDAN TEMETTÜ GELİRLER	17.500,00		
		Fiş Açıklaması : İştirak kazançlarından Kar payı elde edilmesi			

Vakfın elinde bulunan hisse senedinin 50.000.- TL'lik kısmı satılmış ve bedeli banka hesabına yatırılmıştır. Bu satıştan 12.500.- TL gelir elde edilmiştir.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
102		BANKALAR		50.000,00	
102 01	 BANKASI TL HESABI	50.000,00		
102		BANKALAR		12.500,00	
102 01	 BANKASI TL HESABI	12.500,00		
	110	HİSSE SENETLERİ			50.000,00
	110 01	İKTİSADİ İŞLETMEYE OLAN BORÇLAR	50.000,00		
	645	MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI			12.500,00
	645 01	MENKUL KIYMET SATIŞ GELİRLERİ	12.500,00		
		Fiş Açıklaması : Hisse Senedi satımı ve gelir elde edilmesi			

2. 16. İktisadi İşletme Kurulması ve İşlemleri

Vakıflar 5737 Sayılı Vakıflar Kanunu'nun 26. maddesi ve Vakıflar Yönetmeliği'nin 37. maddesine göre gelir elde etmek amacıyla iktisadi işletme kurabilirler. İktisadi işletmeler 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 1. maddesine göre kurumlar vergisine tabidirler. Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 2. maddesi ve 1 nolu tebliğin 2. ve 4. maddeleri gereğince vergisel durumunu açıklamıştır.

Vakıfların iktisadi işletmelerinde kullanılacak hesap planında bazı farklılıklar vardır. Örneklerimizde açıklanmıştır.

Vakıf aidat ve bağışların dışında gelir elde etmek amacıyla iktisadi işletme kurmaya karar vermiş ve sermaye olarak nakit 50.000.- TL tahsis etmiştir.

Mad. No	AÇIKLAMA	DETAY	BORÇ	ALACAK
245	BAĞLI ORTAKLIKLAR İKT. İŞLETME VAKFA AİT		50.000,00	
245 01	İKTİSADİ İŞLETMELERE TESCİL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	50.000,00		
246	BAĞLI ORTAKLIKLARA SERMAYE TAAHHÜTLE.(-)			50.000,00
246 01	İKT.İŞLETMELERE TESCİL EDİLEN SERMAYE TAAHHÜTLERİ			
	Fiş Açıklaması : İktisadi İşletme Kurulması ve Serm.Tahsisi			

Taahhüt edilen tutar iktisadi işletmeye ödenmiştir.

Mad. No	AÇIKLAMA	DETAY	BORÇ	ALACAK
246	BAĞLI ORTAKLIKLARA SERMAYE TAAHHÜTLE.(-)		50.000,00	
246 01	İKT.İŞLETMELERE TESCİL EDİLEN SERMAYE TAAHHÜTLERİ	50.000,00		
102	BANKALAR			50.000,00
102 01 BANKASI TL HESABI	50.000,00		
	Fiş Açıklaması : Sermaye Taahhüdünün ödenmesi			

Vakıf ayrıca iktisadi işletmeye 25.000.- TL borç vermiştir.

Mad. No	AÇIKLAMA	DETAY	BORÇ	ALACAK
133	BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR İKT. İŞLETME		25.000,00	
133 01	VAKIF İKT.İŞLETMEDEN ALACAKLAR	25.000,00		
102	BANKALAR			25.000,00
102 01 BANKASI TL HESABI	25.000,00		
	Fiş Açıklaması : Kurulan İktisadi İşletmeye borç verilmesi			

Vakıf yaptığı faaliyetleri için iktisadi işletmesinden 15.000.- TL değerinde hizmet satın almıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
794		ÇEŞİTLİ GİDERLER		15.000,00	
794 01 02		Alınan Şartlı Bağış Fonlarından Yapılan Bağış Gider			
794 01 02 01		Nakdi Şartsız Bağış Yardımlardan Yapılan Giderler	15.000,00		
	333	İKTİSADİ İŞLETMELERE BORÇLAR(VAKFA AİT)	15.000,00		
	333 01	İKTİSADİ İŞLETMEYE OLAN BORÇLAR			15.000,00
		Fiş Açıklaması : Bağlı Ortaklıktan Hizmet Satın Alımı			

2. 17. Yurt İnşaatı

Vakıf İstanbul İli Üsküdar İlçesi'nde vakıflar idaresinden yurt inşaatı için arsa kiralamış ve inşaat için de 2.000.000.- TL' lik vadeli çek bağışı almıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
101		ALINAN ÇEKLER		2.000.000,00	
101 01		ALINAN ÇEKLER	2.000.000,00		
	549	ŞARTLI BAĞIŞLARDAN OLUŞAN ÖZEL FONLAR			2.000.000,00
	549 01	ALINAN ŞARTLI NAKDİ BAĞIŞ YARDIMI ÖZEL FONLARI	2.000.000,00		
		Fiş Açıklaması : Yurt İnşaatı İçin Vadeli Çek Bağışı			

Burhaniye yurt inşaatına başlanması ve alınan bağışların yurda harcanması

Madde no	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
258		YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR		2.000.000,00	
258 01		BURHANİYE YURT BİNA İNŞAATI	2.000.000,00		
	170	YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETİ			2.000.000,00
	170 01	BURHANİYE YURT İNŞAAT MALİYETLERİ	2.000.000,00		
		Fiş Açıklaması : Burhaniye Yurt İnşaat Giderleri			

Yurt binası için alınan çekler "Özel Fonlar" hesabından "Şartlı Bağış Geliri" hesabına aktarılmıştır.

madde no	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
549		ŞARTLI BAĞIŞLARDAN OLUŞAN ÖZEL FONLAR		2.000.000,00	
549 01		ALINAN ŞARTLI NAKDİ BAĞIŞ YARDIMI ÖZEL FONLARI	2.000.000,00		
	603	BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ			2.000.000,00
	603 02	ŞARTLI BAĞIŞ YARDM. GELİRLERİ			
	603 02 01	ŞARTLI NAKDİ BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ	2.000.000,00		
		Fiş Açıklaması :Yurt İçin Alınan Çeklerin Şartlı bağış hesabına aktarılması			

Yurt inşaatı tamamlanmış ve “Yapılmakta Olan Bina” hesabından aktife kayıt edilerek “Binalar” hesabına aktarılmıştır.

Madde No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
252		BİNALAR		2.000.000,00	
252 01		YALOVA İLİ ... İLÇESİ İKİZ VİLLA	2.000.000,00		
258		YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR			2.000.000,00
258 01		BURHANİYE YURT BİNA İNŞAATI	2.000.000,00		
Fiş Açıklaması : Tamamlanan Yurdun Binalar hesabına virmanı					

2. 18. Vakfın Borç Kullanımı

Vakıf kurucularından 150.000.- TL borç alınmıştır.

Mad. No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
102		BANKALAR		150.000,00	
102 01	 BANKASI TL HESABI	150.000,00		
331		İŞTİRAKLERE VE BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR	150.000,00		
331 01		KURUCULAR			150.000,00
Fiş Açıklaması : Vakıf Kurucularından borç alımı					

Vakıf, bağlı ortaklığı İktisadi işletmesine verdiği 25.000.- TL tutarındaki alacağını tahsil etmiştir.

Madde No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
102		BANKALAR		25.000,00	
102 01	 BANKASI TL HESABI	25.000,00		
133		BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR İKT. İŞLETME			25.000,00
133 01		VAKIF İKT.İŞLETMEDEN ALACAKLAR	25.000,00		
Fiş Açıklaması : Bağlı ortaklığa verilen borcun tahsil edilmesi					

Vakıf bağlı ortaklığından ayrıca 25.000.- TL de borç almıştır.

Madde No	AÇIKLAMA		DETAY	BORÇ	ALACAK
102		BANKALAR		25.000,00	
102 01	 BANKASI TL HESABI	25.000,00		
333		İKTİSADİ İŞLETMELERE BORÇLAR(VAKFA AİT)			25.000,00
333 01		İKTİSADİ İŞLETMEYE OLAN BORÇLAR	25.000,00		
Fiş Açıklaması : Bağlı Ortaklıktan borç alınması					

Sonuç

Toplumda bireylerin gönüllü çalışma alanlarında daha çok etkin olması ve bu etkinliğinde STK'ların sayılarını artırmasıyla buralardaki iş ve işlemleri de artırmış, böylelikle bu kuruluşlarda muhasebeye ayrı bir önem verilmesini zaruri kılmıştır. Aynı zamanda bir bilim dalı olan muhasebe sistemi içerisinde STK'lara özel bazı hesap planlarının geliştirilmesiyle bu alandaki gelişmeler olumlu yönde olmuştur.

Günümüzde kâr amacı gütmeyen kurumlar faaliyetlerine kaynak oluşturmak amacıyla, kâr amacı güden kurumlar oluşturmuşlardır. Bu da STK'ların şeffaf, denetlenebilir ve raporlanabilir bir muhasebe sistemleri kurma zorunluluğunu doğurmuştur.

Ayrıca son zamanlarda global dünyadaki gelişmeler, proje ve fon kaynaklı sosyal değişim çabaları STK'lar için muhasebe sistemi ve hesap planındaki yeni ihtiyaçları ve özel düzenlemeleri mecburi kılmıştır.

Üniversitelerin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde İhtisas Muhasebesi adı altında okutulan ders programlarında az da olsa sivil toplum kuruluşları muhasebesi derslerinin yer alması ve bazı yüksek lisans programlarında da bu derslerin okutulması eksikliklerin giderilmesine katkıda bulunacağı gibi bu kuruluşlara olan güveni de artıracaktır. Sonuçta STK'ların işlevselliğinin de artacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

193SGVK. (1960, Aralık 31). 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu.

213SVUK. (1961, Ocak 4). 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu.

5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 5. K. (2006, Haziran 13). 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu.

Akatay, A., & Yelkikalan, N. (2007). Sivil Toplum Kuruluşlarında Gönüllülük ve İnsan Kaynaklarının Yönetimi. Ankara: Ekin Basım Yayın.

Ballar, S. (2015). Yeni Vakıflar Kanunu. İstanbul : Der Kitapevi Yayınevi.

Demir, Ö. (2008). Tekdüzen Muhasebe Sistemi ve Dernekler . Ankara .

Durmuş, A. H. (2011). Vakıflar Muhasebesi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları.

Harman, S., & Akatay, A. (2014). Sivil Toplum Kuruluşları, Yönetim, Yönetişim ve Gönüllülük. Bursa : Ekin yayınevi.

İçduygu, A., Meydanoğlu, Z., & Sert, D. Ş. (2011). Türkiye’de Sivil Toplum: Bir Dönüm Noktası Uluslararası Sivil Toplum Endeksi Projesi Türkiye Ülke Raporu II. İstanbul: Tüsev Yayınları.

Koca, M. (2006). Sivil Toplum Kuruluşları için Muhasebe, Finansman ve Vergi Uygulamalarına Giriş. ocak 29.01.2017, 2017 tarihinde bilgi.edu.tr: <http://openaccess.bilgi.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11411/171/Sivil%20Toplum%20Kurulu%C5%9Flar%C4%B1%20%C4%B0%C3%A7in%20Muhasebe%2c%20Finansman%20ve%20Vergi%20Uygulamalar%C4%B1na%20Giri%C5%9F.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

MSUGT, 1. N. (1992, 12 26). 1 Nolu Muhasebe Sistemi ve Uygulama Genel Tebliği.

TTK, 6. S. (2011, 02 14). 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu.

Uluç, Y. (2008). Vakıflar Hukuku ve Mevzuatı. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü yayınevi.

Ürel, G. (2001). Demek ve Vakıfların Vergilendirilmesi. Vergi Dünyası, 67-73.

VakıflarYönetmeliği. (2008, Eylül 27). Vakıflar Yönetmeliği.